

عکس: gettyimages

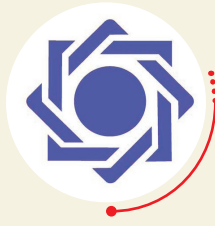
توافق نامه آی سی تی ایران و جمهوری آذربایجان

در جریان سفر رئیس جمهوری اسلامی ایران به جمهوری آذربایجان، توافق نامه ای راهبردی بین ایران و آذربایجان در زمینه ارتباطات و فناوری اطلاعات منعقد شد. این توافق با هدف تقویت همکاری های دوجانبه و منطقه ای در توسعه زیرساخت های ارتباطی، به ویژه ترانزیت داده و احداث کابل های زیر دریایی به امضاء رسیده است. سیدستار هاشمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات ایران در این سفر در هیئت بلندپایه سیاسی و اقتصادی رئیس جمهور را همراهی می کرد. براساس این توافق نامه ترانزیت داده میان آذربایجان و کشورهای همسایه ایران از جمله افغانستان، ترکمنستان و پاکستان از طریق خاک ایران گسترش خواهد یافت. همچنین دو کشور ایران و جمهوری آذربایجان در زمینه سرمایه گذاری مشترک در زمینه کابل های زیر دریایی شمال - جنوب و شرق - غرب توافق کردند. این همکاری ها در چارچوب «دیپلماسی فناوری» و برنامه های وزارت ارتباطات انجام می شود و نقش ایران را به عنوان محور اتصال آسیا به اروپا تقویت می کند.

تعارض منافع ماسک در دولت ترامپ

در گزارشی تازه منتشرشده نشانه هایی از نفوذ بی سابقه ای ایلان ماسک در دولت آمریکا آشکار شده که ممکن است او را از پرداخت بیش از ۲/۳۷ میلیارد دلار مسئولیت حقوقی بالقوه معاف کند. کمیته تحقیق سنا گزارش را تهیه کرده و در آن اشاره کرده، این رقم شامل ۴۰ مورد از ۶۵ پرونده قضایی علیه شرکت های ماسک است؛ از جمله تسلا، نورالینک و اسپیس ایکس. گزارش همچنین هشدار می دهد که موقعیت سیاسی ماسک و نقش اش در تشکیل «اداره بهره روری دولت» به او این امکان را می دهد تا نظارت ها را دور بزند، تحقیقات را متوقف کند و دعاوی علیه خود را لغو کند. کارشناسان معتقدند، این عدد تنها بخشی از منفعت واقعی ماسک است؛ زیرا ۲۵ پرونده دیگر هنوز محاسبه نشده اند و سود بالقوه از قراردادهای دولتی نیز در نظر گرفته نشده است. گزارش وضعیت حقوقی و مالی شرکت های مرتبط با ماسک را از زمان آغاز دور دوم ریاست جمهوری دونالد ترامپ بررسی کرده است.

اولیتما توم بانک مرکزی به صرافی های رمزارز

بانک مرکزی اعلام کرد صاحبان کسب و کار و فعالان حوزه تبادلات رمزارز فاقد مجوز تا ۲۰ اردیبهشت ماه فرصت دارند مدارک خود را جهت اخذ مجوز ارسال کنند. این ضابطه در راستای نامه ۱۵ بهمن ماه ۱۴۰۲ رئیس جمهور به رئیس کل بانک مرکزی صادر شده که در آن بانک مرکزی به عنوان متولی انحصاری بازار رمزیول (رمزارز) و تعیین موارد مجاز نگهداری و مبادله آن، همچنین تنها مرجع مجوزدهی، تنظیم گری، نظارت و ابلاغ دستورالعمل مورد نیاز این حوزه معرفی شده بود. طبق دستورالعمل جدید بانک مرکزی صاحبان کسب و کار و فعالان حوزه تبادلات رمزارز (کارگزاران مبادله رمزیول) اگر تا تاریخ یادشده مدارکشان را تحویل ندهند و موافقت اصولی اولیه را نگیرند، اقدامات قانونی در خصوص متوقف کردن فعالیت آنان انجام خواهد شد. بنا به اعلام بانک مرکزی، تاکنون ۶۱ واحد فعال با ارائه مدارک، موفق به اخذ موافقت اولیه مشروط سه ماهه شده اند و خدمات پرداخت آنها از حالت تعلیق خارج شده است.

قدم هایی لرزان در مسیری طولانی

تجربه تنظیم گری رمزارزها در سایر کشورها چه درس هایی برای ایران دارد؟

رضا امیرزاده
روزنامه نگار فناوری

فناوری بلاکچین و رمزارزها در آغاز قرن بیست و یکم به عنوان یکی از پدیده های تحول آفرین در نظام مالی جهانی مطرح شدند. این فناوری ها اگر چه هنوز به آن آرمانشهری که در ابتدای آغاز به کار خود ترسیم کرده بودند نرسیده اند اما فرصت هایی بی سابقه برای افزایش شفافیت، کاهش هزینه های تراکنش و تسهیل فعالیت های اقتصادی فرامرزی فراهم کرده اند. با این حال عدم وجود مقررات مناسب، ریسک های قابل توجهی در مواجهه با این صنعت نوظهور به دنبال داشته است.

این فرصت ها و تهدیدها طی دهه گذشته، کشورهای جهان را به چالش وضع قوانین جدید و تنظیم گری این حوزه کشانده است. تجربه کشورهایی مانند امارات متحده عربی، نیجریه و سنگاپور نشان می دهد که بدون چارچوب های قانونی شفاف، نمی توان از مزایای اقتصادی این فناوری بهره برد. این گزارش با مروری بر تجربه های جهانی و تحلیل وضعیت کنونی ایران، به بررسی فرصت ها و چالش های پیش روی کشور در این حوزه می پردازد. اگر چه ایران نیز تحت تاثیر تحولات جهانی و فشارهای داخلی ناشی از توسعه فعالیت های بخش خصوصی در صنعت بلاکچین و رمزارز، تلاش هایی برای تنظیم مقررات این حوزه آغاز کرده است، اما این تلاش ها همچنان در مراحل اولیه قرار داشته و با نمونه های پیشرفته جهانی فاصله قابل توجهی دارد. از سویی برخی تصمیم های ناگهانی رگولاتور در سال های اخیر آسیب هایی جدی بر روند توسعه این حوزه در ایران گذاشته و باعث شکل گیری یک فضای عاری از اعتماد میان فعالان حوزه رمزارز و رگولاتوری شده است.

▼ امارات متحده و سودای تبدیل شدن به پایتخت بلاکچین جهان

اغلب در ایران این باور در میان مردم وجود دارد که امارات متحده به واسطه درآمدی که از فروش نفت به دست می آورد، توانسته زیرساخت های مهمی در حوزه تجارت از جمله بندرها، مال ها و... ایجاد کند اما اگر تغییرات یک دهه اخیر امارات را در نظر بگیریم، این پیش فرض اگر چه نادرست نیست اما همه واقعیت درباره این کشور حوزه خلیج فارس را در بر نمی گیرد.

سهام نفت از تولید ناخالص داخلی دویی در سال های اخیر، کمتر از ۳۰ درصد بوده و سرمایه گذاری اماراتی ها در یک دهه گذشته محدود به حوزه تجارت نبوده بلکه اماراتی ها قدم های مهمی در زمینه سرمایه گذاری بر فناوری های روز دنیا از جمله بلاکچین، متاورس و هوش مصنوعی برداشته اند.

آنها خیلی زود متوجه فرصت هایی که صنعت بلاکچین پیش روی آینده جهان خواهد گذاشت، شدند و این موضوع باعث شد به صرافت این بیفتند که امارات را به هاب بلاکچین جهان تبدیل کنند. آنها نشان داده اند که در این مسیر، جدی هستند و قدم های مهمی نیز برای رسیدن به این مقصد برداشته اند.

پیش از آنکه حاکمان امارات متحده عربی به این نتیجه برسند که باید با وضع قوانین مشخص و ایجاد نهادهایی مهمی مانند VARA، از فرصتی که رمزارزها و بلاکچین می تواند پیش روی شان باز کند، استفاده کنند، در امارات نیز خبر خاصی در حوزه بلاکچین نبود و فقط چند صرافی رمزارزی مانند Bitoasis و Rain در آن فعالیت می کردند. اما امارات چه مسیری را پشت سر گذاشت که برای صرافی های بزرگ جهان جذاب شد؟

صرافی های رمزارزی مانند Binance، Kraken، Bitget و OKX، Bybit که هر کدام نام آشنایی برای فعالان حوزه رمزارز در جهان هستند، زمانی متوجه امارات متحده شدند و تصمیم گرفتند در این کشور کوچک اما توسعه طلب حضور داشته باشند که امارات به سوی قانون گذاری برای صنعت رمزارز حرکت کرد و نهادهایی مانند VARA در دویی و ADGM در ابوظبی را در راستای شفاف سازی در فضای رمزارزها و نظارت مشخص بر آن راه اندازی کرد.

در حال حاضر دویی و ابوظبی، دو شهر مهم امارات با یکدیگر رقابت می کنند و هر یک سعی دارند عنوان قطب اصلی رمزارز و بلاکچین در منطقه و حتی جهان را از آن خود کنند. در همین راستا کمیته اقتصاد دیجیتال امارات تبدیل شدن امارات به پایتخت بلاکچین جهان را یکی از شاخص های عملکرد استراتژی های کلیدی دویی معرفی کرده است.

فعالیت امارات در حوزه رگولاتوری رمزارز و بلاکچین را می توان به چند دوره تقسیم کرد:

▼ دوره اول: پایه گذاری و تنظیمات اولیه (۲۰۱۷-۲۰۱۳)

سال ۲۰۱۳ را به شکلی می توان نقطه آغازی برای

رگولاتوری حوزه های نوین مالی در امارات دانست. در این سال بود که بازار جهانی ابوظبی (ADGM) به عنوان یک منطقه آزاد مالی با چارچوب قانونی مستقلی راه اندازی شد.

دو سال بعد یعنی در سال ۲۰۱۵ با تصویب مقررات خدمات مالی و بازارها (FSMR) بسترهای اولیه نظارت بر فعالیت های مالی مشخص شد.

سال ۲۰۱۷ اصلاحات اولیه FSMR انجام شد که به دنبال محدود کردن فعالیت های غیرقانونی مالی و بهبود امنیت بازار بود.

▼ دوره دوم: گسترش قوانین و تقویت نظارت مالی (۲۰۲۲-۲۰۱۸)

از سال ۲۰۱۸ می توان به عنوان سالی یاد کرد که رگولاتوری در امارات توجه بیشتری روی صنعت رمزارز و بلاکچین داشت و با استفاده از زیرساخت هایی که به وجود آورده بود، مقررات ویژه ای برای دارایی های مجازی و صرافی های رمزارزی معرفی کرد. یکی از مهم ترین این مقررات، مقررات ضد پول شویی (AML) بود. همچنین تعریف کسب و کارهای رمزارزی و ایجاد سازوکارهای نظارت و مجازات های قانونی، موارد دیگری بودند که هم مسیر را برای فعالان حوزه رمزارز شفاف می کردند، هم موجب کاهش نگرانی های حاکمیتی از تهدیدهای ناشی از فناوری رمزارز و بلاکچین می شدند.

در ادامه رگولاتوری در امارات با چابکی بیشتری به مسیر خود ادامه داد. در سال ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰، با وجود همه گیری کرونا در جهان، مقررات جدیدی برای افزایش شفافیت مالی، حفاظت از سرمایه گذاران و جلوگیری از سوءاستفاده های مالی اعمال شد. در دو سال بعد نیز امارات هم زمان با تمرکز بر توسعه همکاری های بین المللی در حوزه مقررات دارایی های مجازی، چارچوب های قانونی جدیدی برای نظارت بر استیبل کوین ها، اوراق بهادار دیجیتال و بازارهای دارایی های مجازی تصویب کرد.

تدوین استراتژی بلاکچین دویی در سال ۲۰۲۱ نیز از جمله نقاط عطف صنعت رمزارز در امارات بود.

▼ دوره سوم: توسعه مقررات پیشرفته برای فناوری های مالی نوین (۲۰۲۴-۲۰۲۳)

فعالیت هایی که امارات در سال های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ انجام داد کم کم این کشور را تبدیل به الگویی برای سایر کشورها در پیشبرد رگولاتوری در حوزه رمزارزها و بلاکچین کرد. برای مثال در سال ۲۰۲۳ مقررات فناوری دفتر کل